

Risk- och kapitalhantering

Information enligt Pelare 3 – 2020

Sparbanken Gotland

Innehåll

Inledning	4
Sparbanken Gotland.....	4
Företagsstyrning.....	4
Ersättningar.....	5
Riskhantering	5
Riskstrategi.....	5
<i>Riskkultur</i>	5
<i>Riskstrategi och finansiella mål</i>	6
Riskhantering	6
<i>Första försvarslinjen</i>	6
<i>Andra försvarslinjen</i>	7
<i>Tredje försvarslinjen</i>	7
<i>Kontroll och rapportering</i>	7
Kapitalhantering	7
Kapital	7
Kapitalkrav.....	8
<i>Pelare I</i>	9
<i>Buffertkrav</i>	9
<i>Pelare II</i>	9
Kapitaltäckning och kapitalbehov	10
Bruttosoliditet	11
IKLU processen	11
Risker.....	11
Kreditrisk.....	11
<i>Riskstrategi</i>	11
<i>Riskhantering</i>	11
<i>Säkerheter</i>	11
<i>Kreditriskjustering</i>	12
Marknadsrisk.....	12
<i>Ränterisk</i>	12
<i>Aktiekursrisk</i>	12

<i>Valutakursrisk</i>	13
Likviditetsrisk	13
<i>Riskstrategi</i>	13
<i>Riskhantering</i>	13
<i>Finansiering</i>	13
<i>Stresstester och beredskapsplan</i>	13
<i>Likviditetstäckningsgrad</i>	13
Operativ risk	14
<i>Riskstrategi</i>	14
<i>Riskhantering</i>	14
<i>Kontinuitetshantering</i>	14
<i>Incidentrapportering</i>	15
<i>Självutvärdering</i>	15
<i>Godkännandeprocess för nya produkter</i>	15
Pensions risk.....	15
Offentliggörande av nödlidande exponeringar och exponeringar med anstånd	15
<i>Kreditkvalitet på exponeringar med anstånd</i>	16
<i>Kreditkvalitet på presterande och nödlidande exponeringar efter antal dagar med försenad betalning</i>	16
<i>Presterande och nödlidande exponeringar och relaterade avsättningar</i>	17
<i>Säkerhet som erhållits genom ianspråktagande och utförandeprocesser</i>	17

Inledning

Denna rapport innehåller information om Sparbanken Gotlands (534000 - 5775) kapitaltäckning, riskhantering och likviditet. Informationen lämnas årligen i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (tillsynsförordningen) samt kompletterande förordningar och standarder, såsom Finansinspektionens föreskrift (FFFS 2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar. Denna rapport lämnas årligen efter det att årsredovisningen offentliggjorts och publicerats på Sparbanken Gotlands hemsida, www.sparbankengotland.se

Rapporten avser om inget annat nämns förhållanden per 2020-12-31.

Rapporten är ett komplement till årsredovisningens grundläggande information avseende riskhantering. Syftet med rapporten är att ge en transparent, tillförlitlig och jämförbar redogörelse av bankens verksamhet, förutsättningar och ekonomiska ställning.

Sparbanken Gotland

Sparbanken Gotland grundades 1872 och har alltid varit, en fristående bank. Det innebär att banken inte har några enskilda ägare. Ägare är alla som har konton i banken. Bankens kunder är privatpersoner, lant- och skogsbruk samt små företag.

Banken tillhandahåller, förutom traditionella in- och utlåningstjänster, även fonder, försäkringar, värdepapper, utländska betalningar samt ekonomisk rådgivning. Banken har ett omfattande samarbete med Swedbank och dess dotterbolag vilket regleras i samarbetsavtal. Samarbetsavtalen omfattar bland annat IT-tjänster, förmedling av hypotekslån, fond och försäkringssparande samt clearing tjänster.

Företagsstyrning

Sparbanken Gotland drivs i associationsformen sparbank vilket innebär att verksamheten bedrivs inom ett avgränsat geografiskt område och utan ägare eller enskilt vinstintresse. Den vinst som uppkommer används på två sätt. Dels för att göra nytta på orten där kunderna lever och verkar. Dels till att stärka det egna kapitalet för att skapa trygghet och garanti för bankens kunder.

Som representanter för insättarna har banken 30 huvudmän. Huvudmännen utövar sitt inflytande på sparbanksstämman, som är bankens högsta beslutande organ. Det är även på sparbanksstämman huvudmännen utser styrelsen. Styrelsen består av 6 - 8 ledamöter. Därutöver ingår VD i styrelsen enligt sparbankslagen. Av styrelsens ledamöter är 3 kvinnor.

Styrelsens främsta uppgifter, förutom att utse styrelseordförande och VD, är att fastställa bankens strategi, verksamhetsplan och prognos inklusive kapitalbehov, följa den ekonomiska utvecklingen, fastställa års-/delårsbokslut, fastställa/ompröva policys/instruktioner för verksamheten, behandla kreditengagemang, samt som ett led i styrelsens ansvar för den interna kontrollen och riskhanteringen behandla rapporter härom.

Ersättningar

Bankens styrelse har fastställt en ersättningspolicy. Ersättningspolicyn, som omfattar samtliga anställda, anger grunderna och principerna för hur ersättningar inom banken ska fastställas, hur policyn ska tillämpas och följas upp samt hur banken identifierar vilka de anställda är som har en väsentlig inverkan på bankens riskprofil. Ersättningspolicyn omfattar även bankens regelverk rörande fast och rörlig ersättning. Den rörliga ersättningen består av resultatandelar och är beloppsmässigt samma för samtliga anställda inom banken, exklusive VD. Den rörliga ersättningen implementeras under 2020 och första avsättningen blir således först 2021.

Riskhantering

I bankens verksamhet uppstår olika typer av risker såsom kreditrisker, marknadsrisker, likviditetsrisker och operativa risker. I syfte att begränsa och kontrollera risktagandet i verksamheten har bankens styrelse, som ytterst ansvarig för den interna kontrollen i banken, fastställt policys och instruktioner för kreditgivning och den övriga verksamheten. Bankens riskhantering syftar till att identifiera, mäta, övervaka och hantera de risker som banken har i sin verksamhet. Banken har som ett led i detta arbete satt upp lämpliga begränsningar, aptiter och limiter, för att säkra att kontroller finns på plats för att övervaka riskerna. Riskerna bevakas, analyseras och rapporteras i särskild ordning till styrelsen. Kontroller görs löpande för att riskaptiter och limiter inte överskrids.

Riskstrategi

Bankens riskprofil ska kännetecknas av att riskantagandet ska vara lågt och begränsas inom ramen för vad som är ekonomisk försvarbart. Bankens kapitalrelation ska lägst hålla den nivå som vid varje tidpunkt bedöms vara lämplig för att bibehålla den finansiella stabiliteten på lång sikt och för att utveckla verksamheten. Kapital nivån ska alltid vara tillräcklig hög för att uppfylla de lagstadgade kapitaltäckningskraven, även under ogynnsamma förhållanden i ett stressat scenario.

Styrelsen fastställer strategiska finansiella måltal, riskstrategi och riskaptiter samt beredskapsplan för kapital och likviditet.

Riskkultur

Med riskkultur avses värderingar, attityder och beteenden som har avgörande betydelse för arbetet med riskhanteringen och uppfyller bankens mål.

Bankens affärsverksamhet är baserad på affärsmässighet och långsiktiga relationer med kunderna. Affärsmässighet innebär att på ett övervägt sätt ta risker och är en grundläggande funktion i all bankverksamhet.

Basen i all riskhantering är att varje medarbetare har kännedom om sin kund eller motpart och fullt ut förstår varje enskild affär samt kan förklara dess riskinnehåll. Varje medarbetare ansvarar för att känna sin motpart och ha fullständig kännedom om varje enskild transaktion och kunna beskriva den risk som den innebär. Att tillsammans med kunden identifiera och förstå risken i varje affär gör det möjligt att fatta rätt beslut, för både kunden och banken.

En hög riskmedvetenhet och sund riskkultur skapas med hjälp av en gemensam värdeplattform där cheferna föregår med gott exempel. Varje medarbetare ska ha god förståelse för den egna verksamheten och de risker som är förknippade med denna. Kvantitativa metoder för riskvärdering kan inte ersätta erfarenhet och gott omdöme.

Inom banken ska en integrerad och sund riskkultur råda. Denna riskkultur ska baseras på förståelsen för vilka risker som banken exponeras för och hur dessa hanteras. Riskkulturen ska ta hänsyn till av styrelsen beslutad riskstrategi och riskaptiter. Ett väsentligt led i en sund riskkultur är att löpande informera och utbilda medarbetarna, så att varje anställd har relevant kunskap om bankens riskramverk och förstår sitt ansvar för riskhanteringen inom de ramar som gäller för var och en.

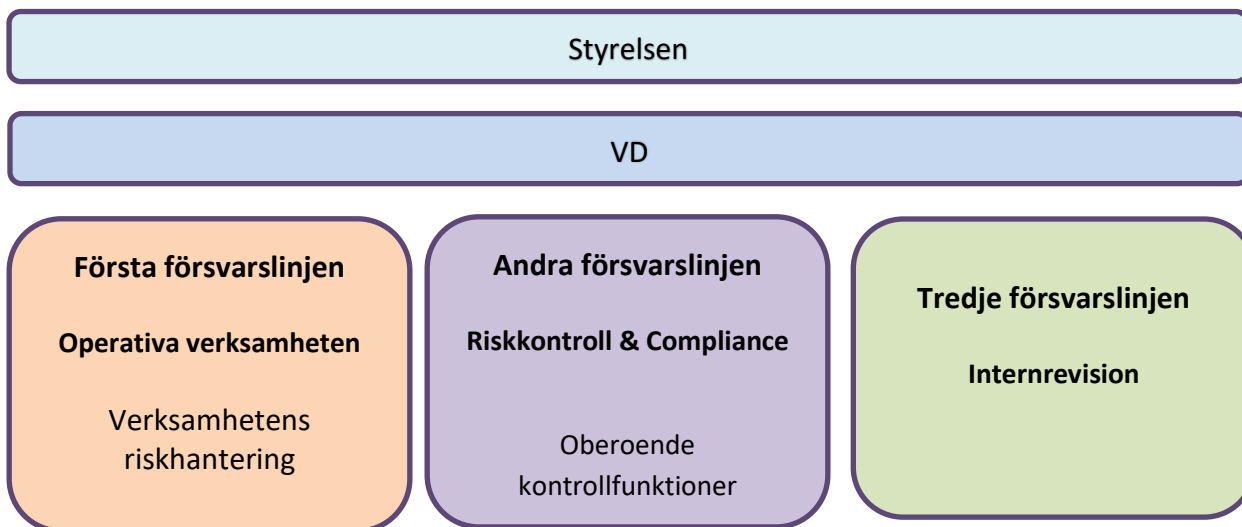
Riskstrategi och finansiella mål

Bankens övergripande riskstrategi är att årligen öka kapitalbasen genom att generera vinster till kärnprimärkapitalet med utgångspunkt i styrelsens strategiska finansiella mål. Styrelsen har fastställt följande finansiella mål för 2021:

- Målet är att vinsten efter dispositioner årligen skall uppgå till lägst 15 % av totalt minimikapitalkrav.
- Målet är att vinsten efter dispositioner över tiden (medeltal 3år) skall uppgå till 7 % av kapitalbasen.
- Målet är att banken skall generera ett resultat på 5 mkr före kreditförluster och skatt.
- Affärsvolymen skall öka till 2,3 mdr kr år 2021.
- Banken strävar efter att alltid ha en kapitalbas inklusive fond för verkligt värde som uppgår till 2 gånger det legala kapitalkravet.
- Målet för 2021 är att relationen in-och utlåning skall öka till minst 0,80.

Riskhantering

Ansvar för bankens styrning, riskhantering och kontroll förtydligas genom uppdelning i tre försvarslinjer.

Första försvarslinjen

I första försvarslinjen finns verksamheten som ansvarar för att utföra det dagliga operativa arbetet. Det ligger på verksamhetens ansvar att ta risker som ligger i linje med styrelsens mål och riskaptit, att sätta pris på risken samt att rapportera hur riskläget ser ut till ledningen eller andra försvarslinjen.

Första försvarslinjen har fullt ansvar och ägarskap över styrning, risktagande, kontroll och uppföljning, inklusive incidentrapportering. Inom ramen för första försvarslinjens ansvar ligger även ett ansvar att implementera åtgärder samt löpande följa upp iakttagelser som rapporterats av någon av kontrollfunktionerna.

VD ansvarar för bankens styrning, riskhantering och kontroll i den löpande verksamheten. VD ansvarar för att verksamheten når sina mål och har fullt ansvar för bankens styrning, riskhantering och kontroll samt för att rapportera bankens risker och riskhantering.

Andra försvarslinjen

I andra försvarslinjen återfinns bankens oberoende kontrollfunktion för riskkontroll och compliance. Riskkontroll- och compliancefunktionens ansvar och uppdrag regleras i av styrelsen fastställd policy. I uppdraget ingår att löpande rapportera bankens samlade riskbild till VD och styrelse. Banken samarbetar med Ostkustens Risk och Compliance AB gällande kontrollfunktionerna i andra försvarslinjen.

Tredje försvarslinjen

I tredje försvarslinjen återfinnes bankens internrevisionsfunktion. Internrevisorns ansvar och uppdrag regleras i av styrelsen fastställda riktlinjer för internrevision. I uppdraget ingår att objektivt utvärdera och bedöma effektiviteten i bankens ramverk och styrning, riskhantering och kontroll samt bidra med rekommendationer och förslag till utveckling och förbättring av densamma.

Identifierade iakttagelser tillsammans med föreslagna förbättringsområden ska löpande rapporteras till den granskande enheten samt till styrelsen och VD.

Kontroll och rapportering

Rapportering ska ske i enlighet med styrelsens arbetsordning. Utöver vanliga rapporteringsrutiner ska alla situationer eller risker som identifieras, är av principiell natur eller väsentliga för banken och som rör denna policy, omedelbart rapporteras till styrelsen. Rapporteringen görs såväl skriftligt som muntligt.

Kapitalhantering

Kapital

Enligt kapitaltäckningsregelverket ska banken upprätthålla en kapitalbas som vid var tidpunkt uppfyller följande minimikrav, uttryckt i procent av det riskvägda exponeringsbeloppet.

- Kärnprimärkapitalrelation om minst 4,5 %
- Primärkapitalrelation om minst 6,0 %
- Total kapitalrelation om minst 8,0 %

I tillägg till minimikapitalkravet ska kreditinstitut hålla en kapitalkonserveringsbuffert om 2,5 % av det riskvägda exponeringsbeloppet. Från och med september 2015 ska banken även hålla en kontracyklisk kapitalbuffert utöver minimikapitalkrav och kapitalkonserveringsbuffert i enlighet med FFFS 2014:33. Den av finansinspektionen beslutade nivån uppgår per 2020-12-31 till 0 % av det riskvägda exponeringsbeloppet, nivån sänktes från 2,5 % (2019-12-31) till 0% 16 mars 2020 i förebyggande syfte, för att motverka kreditåtstramningar till följd av den senaste utvecklingen av coronaviruset och spridningen av covid-19 och dess effekter på samhällsekonomin.

Kapitalbasen uppgick per 2020-12-31 till 96 542 tkr och består av kärnprimärkapital.

Kapitalbas

<i>tkr</i>	2020-12-31	2019-12-31
<i>Kärnprimärkapital: instrument och reserver</i>		
Reservfond	94 665	90 194
Fond för verkligt värde	5 460	5 142
Kärnprimärkapital före lagstiftningsjusteringar	100 125	95 336
<i>Kärnprimärkapital: lagstiftningsjusteringar</i>		
Lagstiftningsjusteringar som avser orealiserade vinster och förluster	-3 445	-3 497
Värdeförändring försiktig värdering	-138	-135
Sammanlagda lagstiftningsjusteringar av kärnprimärkapital	-3 583	-3 632
Kärnprimärkapital	96 542	91 704
Summa Primärkapital	96 542	91 704
Kapitalbas	96 542	91 704

Kapitalkrav

Beräkningen av kapitalkrav är utförd i enlighet med CRR, lagen (2014:966) om kapitalbuffertar, lagen (2014:967) om införande av buffert lagen och Finansinspektionens föreskrift (FFFS 2014:12) tillsynskrav och kapitalbuffertar. Banken tillämpar schablonmetoden för beräkning av kreditrisk och basmetoden för beräkning av operativa risker.

Kapitalkrav och riskvägt exponeringsbelopp

	2020		2019	
	Kapitalkrav	Riskvägt exponeringsbelopp	Kapitalkrav	Riskvägt exponeringsbelopp
<i>Kreditrisk enligt schablonmetoden</i>				
Exponeringar mot institut	7 116	88 944	6 079	75 981
Exponeringar mot företag	2 130	26 627	1 964	24 546
Exponeringar mot hushåll	16 688	208 599	14 958	186 980
Säkrade genom panträtt i fast egendom	8 146	101 822	8 323	104 040
Fallerande exponeringar	224	2 798	247	3 091
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	115	1 436	128	1 605
Aktieexponeringar	799	9 985	765	9 559
Övriga poster	225	2 817	189	2 364
Summa för exponeringar som redovisas enligt schablonmetoden	35 443	443 027	32 653	408 166
<i>Operativ risk</i>				
Operativ risk enligt basmetoden	2 938	36 719	2 963	37 034
Summa exponeringsbelopp för operativ risk	2 938	36 719	2 963	37 034
Summa riskvägt exponeringsbelopp och kapitalkrav	38 380	479 746	35 616	445 200

Pelare I

Minimikravet enligt Pelare I uppgår till 8 % av bankens riskvägda tillgångar. Riskvägda tillgångar i Pelare I består av kreditrisk, operativ risk och marknadsrisk.

För att beräkna kreditrisk tillämpar banken schablonmetoden vilket innebär att det för bankens kreditexponeringar fastställs en riskvikt. Kreditexponeringen multiplicerat med riskvikten utgör det riskvägda exponeringsbeloppet. Exempelvis är riskvikten för företag 100 % medan riskvikten för exponeringar med säkerhet i bostadsfastighet är 35 %.

Bankens operativa risk beräknas enligt basmetoden vilket innebär att banken räknar ut ett genomsnitt av de tre senaste årens rörelseintäkter som sedan multipliceras med 8 %.

Då banken inte innehar något handels lager sker inte någon beräkning för marknadsrisk i Pelare I.

Buffertkrav

Ytterligare kapitalkrav i form av buffertkrav implementerades under 2014 genom Kapitäläckningsdirektivet och Tillsynsförordningen. Banken berörs av buffertkraven som avser kapitalkonserveringsbuffert samt kontracyklisk buffert.

Kapitalkonserveringsbufferten är en extra buffert som ska uppgå till 2,5 % och ska utgöra extra marginal ner till minikapitalkravet.

Den kontracykliska bufferten fastställs varje kvartal av Finansinspektionen i intervallet 0 - 2,5 % och uppgår till 0 % per 2020-12-31.

Pelare II

Kapitalkravet i Pelare II utgår från bankens IKLU där banken själv analyserar och utvärderar de risker som banken är utsatt för. Detta görs minst årligen och uppdateras och revideras kvartalsvis.

Kapitaltäckning och kapitalbehov

De riskvägda tillgångarna avseende kreditrisker, kapitalkravet för kreditrisker och operativa risker uppgick per 2020-12-31 till 38 380 tkr (35 616). Kapitalbasen för samma period var 96 542 tkr (91 704tkr). Total kapitalrelation var 20,12 % (20,60 %).

Kapitalrelationer och buffertar

<i>Tkr</i>	2020	2019
Summa riskvägt exponeringsbelopp	479 746	445 200
Kärnprimärkapitalrelation	20,12 %	20,60 %
Primärkapitalrelation	20,12 %	20,60 %
Kapitaltäckningsgrad	20,12 %	20,60 %
Buffertkrav	2,50 %	4,50 %
<i>Varav kapitalkonserveringsbuffert</i>	<i>2,50 %</i>	<i>2,50 %</i>
<i>Varav kontracyklisk buffert</i>	<i>0,00 %</i>	<i>2,50 %</i>
Kärnprimärkapital tillgänglig att använda som buffert	9,62 %	7,60 %

I pelare 2 ingår även att beräknat intern bedömt kapitalbehov. Totalt kapitalbehov för Sparbanken Gotland visas i nedanstående tabell.

Kapitalkrav, kapitalbuffertar och internt bedömt kapitalbehov

<i>Tkr</i>	2020	2019
Kapitalbaskrav i Pelare 1 exklusive buffertkrav		
<i>Kreditrisk</i>	<i>35 442</i>	<i>32 653</i>
<i>Operativ risk</i>	<i>2 938</i>	<i>2 963</i>
Summa	38 380	35 616
Tillägg för internt bedömt kapitalbehov i Pelare 2		
<i>Koncentrationsrisk</i>	<i>6 342</i>	<i>5 569</i>
<i>Marknadsrisk</i>	<i>398</i>	<i>353</i>
<i>Ränterisk</i>	<i>4 217</i>	<i>2 017</i>
<i>Pensionsrisk</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Summa	10 957	7 939
Buffertkrav		
<i>Kapitalkonserveringsbuffert</i>	<i>11 994</i>	<i>11 130</i>
<i>Kontracyklisk buffert</i>	<i>0</i>	<i>11 130</i>
Summa	11 994	22 260
Summa kapitalbehov	61 331	65 815

Bruttosoliditet

Bruttosoliditetsgraden beräknas som kvoten av primärkapital och totalt exponeringsbelopp. Måttet anger hur stort det egna kapitalet är i förhållande till bankens totala tillgångar i balansräkningen och åtaganden utanför balansräkningen.

Skillnaden jämfört med kapitaltäckningskraven är att tillgångarna inte riskviktas vilket innebär att banken måste hålla lika mycket kapital för alla exponeringar oavsett exponeringarnas risk.

Bankens bruttosoliditet uppgick till 9,48 % per 2020-12-31.

IKLU processen

Banken utför minst årligen en intern kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU) för att bedöma och analysera bankens risker samt kapital- och likviditetsbehov. Utvärderingen är ett verktyg som säkerställer att banken identifierar, analyserar och hanterar alla de risker banken är exponerad för samt gör en bedömning av dess interna kapital- och likviditetsbehov i relation till detta.

Risker

Kreditrisk

Kreditrisk definieras som risken för att en motpart inte uppfyller sina finansiella skyldigheter gentemot banken och risken för att ställda säkerheter inte täcker bankens fordran. Kreditrisk inkluderar koncentrationsrisk, vilket innebär stora enskilda exponeringar och även betydande exponeringar mot grupper av motparter där sannolikheten för att dessa inte kan fullgöra sina finansiella åtaganden styrs av gemensamma, underliggande faktorer, exempelvis sektor, ekonomi, geografisk plats eller typ av instrument.

Riskstrategi

Kreditgivning är bankens kärnverksamhet och kreditrisken utgör därmed den enskilt viktigaste risken. Banken har fastslagit en kreditpolicy som syftar till att tillförsäkra att kreditgivningen i banken är sund och att en kreditportfölj med hög kvalitet kan upprätthållas. Bankens kreditgivning ska vara inriktad mot hushållsmarknaden, mindre företag, lant- och skogsbruk och organisationer inom bankens verksamhetsområde. Sund finansiell kvalitet och god återbetalningsförmåga är grundläggande för bedömning av kunden vid kreditbeviljningen. Banken eftersträvar alltid fullgoda säkerheter samt tillfredsställande intjäning i förhållande till bankens risk.

Riskhantering

Banken ska ha en väl diversifierad kreditportfölj med riskprofil. Risktagandet ska begränsas inom ramen för vad som är ekonomisk försvarbart. Riskklassificeringssystemet är en central del i styrning och kontroll av kreditportföljen och kreditprocessen. Krav på en god riskjusterad avkastning ska återspeglas i kreditgivningen. Principen om att ingen person ensam ska handlägga en transaktion genom hela behandlingskedjan, ska vara vägledande vid all kredit- och riskhantering i banken.

Kredituppföljning ska beslutas i behörig kreditbeviljande instans och ska ske enligt de riktlinjer som anges i dessa bestämmelser. Företagsengagemang ska alltid följas upp löpande i syfte att identifiera och vidta åtgärder vid eventuell ökad risk.

Säkerheter

Bankens utlåning sker främst i form av utlåning mot säkerheter i fastigheter där banken har lång erfarenhet. Uppdatering av säkerhetsvärden sker årligen för företagsexponeringar i samband med kredituppföljningar.

Kreditriskjustering

Den 1 januari 2018 trädde IFRS 9 i kraft och ersatte då den befintliga standarden IAS 39. IFRS 9 består i huvudsak av tre delar; klassificering och värdering, nedskrivningar och säkerhetsredovisning. Nedskrivningsmodellen i IFRS 9 kräver att banken genomför en viss nedskrivning för samtliga exponeringar och att nedskrivningens storlek uppdateras vid varje rapporteringstillfälle för att återspegla nuvarande och framtida risker hos exponeringar. För att göra detta delas samtliga exponeringar in i tre steg:

Stadie 1 – Exponeringar där ingen betydande ökning av kreditrisk skett sedan det första redovisningstillfället.

Stadie 2 – Exponeringar där en betydande ökning av kreditrisken skett sedan det första redovisningstillfället.

Stadie 3 – Exponeringar i fallissemang samt osäkra fordringar.

Förväntade kreditförluster beräknas individuellt för varje exponering. För exponeringar tillhörande stadie 1 beräknas förväntade kreditförluster de kommande 12 månader. För exponeringar i stadie 2 och 3 beräknas förväntade kreditförluster för exponeringens hela förväntade löptid. De nya redovisningsprinciperna innebär att förlustreserveringar inte bara görs för utlåning till allmänheten utan på alla poster i balansräkningen som redovisas till upplupet anskaffningsvärde samt poster värderade till verkligt värde via balansräkningen. Vidare redovisas även förlustreservering på off-balance exponering, lämnade låneåtaganden (till exempel outnyttjade checkräkningskrediter) och utställda finansiella garantier. Banken utvärderar löpande om det föreligger ytterligare nedskrivningsbehov av exponeringar och om det finns kan banken frångå den modellbaserade nedskrivningen och göra en individuell bedömning av reserveringen.

Marknadsrisk

Med marknadsrisk avses risken för förlust eller lägre framtida intjäning till följd av förändringar i räntor, valutakurser, aktiekurser eller andra riskfaktorer på den finansiella marknaden. Banken har ingen marknadsrisk i Pelare I då banken inte innehar tillgångar klassificerade som handels lager.

Ränterisk

Ränterisk är risken för att ogynnsamma ränterörelser leder till kapitalförluster. Ränterisken beräknas som förändringen på det ekonomiska värdet vid en ränteändring som motsvarar en plötslig och uthållig förändring om 2 procentenheter.

Riskstrategi

Bankens övergripande affärsstrategi är att säkra ett stabilt räntenetto genom att ha väl matchande räntebindningstider. Banken strävar också efter att uppnå god spridning av ränteförfall för att undvika att stora volymer är föremål för ränteomsättning vid samma tidpunkt.

Riskhantering

VD är ansvarig för den löpande finansförvaltningen och därmed den dagliga operativa hanteringen av stora delar av bankens marknadsrisk. VD tar gemensamt med ekonomichef beslut om köp eller försäljning av värdepapper med undantag för organisationsaktier. Samtliga köp eller försäljningar rapporteras till styrelsen. Vidare har banken en oberoende riskfunktion som är ansvarig för att kontrollera riskerna.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är risken för att marknadsvärdet på en aktieplacering sjunker till följd av samhällsekonomiska faktorer. Bankens innehav av aktier är av strategisk karaktär och hanteras av styrelsen. Värdeförändringar redovisas mot eget kapital genom fond för verkligt värde.

Valutakursrisk

Valutakursrisken är risken för att ogynnsamma förändringar av valutakurser leder till kapitalförluster. Sparbanken handlar endast i svenska kronor, därav utsätts banken inte för någon valutakursrisk.

Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk avses risken att banken inte kan infria sina betalningsförpliktelser vid förfallotidpunkten utan att kostnaden för att erhålla betalningsmedel ökar avsevärt. Likviditetsrisken innefattar även att ett finansiellt instrument/värdepapper inte omedelbart kan omsättas i likvida medel utan att förlusten i värde eller avyttringskostnaderna blir för stora och risken för att bankens finansiering via inlåning och eventuella lånelimiten ej kan lösas. Storlek och sammansättning på likviditetsreserv och andra likviditetsskapande åtgärder offentliggörs kvartalsvis på bankens hemsida.

Riskstrategi

Bankens likviditets- och placeringsstrategi är en plan för hur banken ska kunna infria sina betalningsförpliktelser i rätt tid till rätt pris för att hålla fastställda limitgränser samt hur banken ska placera den överskottslikviditet som kan uppstå i verksamheten.

Riskhantering

Likviditeten ska vara så stor att naturliga svängningar av inlåningen under månaden ska klaras utan att behöva låna likviditet. Styrelsen har fastställt att banken ska ha en likviditetsreserv, beräknad enligt gällande regelverk för LCR (likviditetstäckningsgrad).

Finansiering

Bankens viktigaste finansieringskälla är inlåning från allmänheten.

Stresstester och beredskapsplan

Banken har en beredskapsplan för likviditetsrisker som i ett tidigt stadium kan uppmärksamma störningen på likviditeten och möjliggöra för banken att ta till relevanta åtgärder så att påfrestningarna på likviditeten minimeras. I beredskapsplanen definieras olika krisnivåer och åtgärder som ska beaktas vid specifika händelser i banken.

Banken genomför regelbundet stresstester av likviditeten. Resultatet av stresstesterna utvärderas mot bankens fastställda riskaptit och används för att anpassa bankens hantering av sin likviditet.

Likviditetstäckningsgrad

Likviditetsreserven ska vara större än de sammanlagda stressade kassautflödena som finns i banken. Reserven ska bestå av likvida värdepapper med god kreditkvalitet. Bankens likviditetstäckningsgrad överstiger regelverkets krav på 100 %. Bankens likviditetstäckningsgrad (LCR) uppgick till 151,47 % per 2020-12-31.

Operativ risk

Operativ risk definieras som risken för förluster till följd av ej ändamålsenliga eller fallerande processer, människor, system eller yttre händelser, inbegripet legala risker. Operativ risk inkluderar risker som sammanhänger med legal risk, fysisk säkerhet och IT-säkerhet. Med legal risk avses risken att inte efterleva lagar, förordningar och andra föreskrifter samt etiska riktlinjer. Med legal risk avses även risken för att avtal eller andra rättshandlingar inte kan genomföras enligt angivna förutsättningar eller att rättsliga processer inleds, som på ett negativt sätt kan påverka företagets verksamhet.

Riskstrategi

De operativa riskerna utgör ett väsentligt inslag i bankens totala riskbild och hanteras som en egen riskdisciplin. Banken eftersträvar en hög riskmedvetenhet och en sund riskkultur avseende operativa risker.

Riskhantering

Hantering av operativa risker ska baseras på affärsmässighet och bedrivs med tydligt lönsamhetsfokus. Detta innebär bland annat att hänsyn tas till de operativa riskerna vid varje affärsbeslut och att prissättningen av produkter och tjänster så långt det är möjligt beaktar de operativa riskerna. Riskhantering ska bygga på följande grundläggande komponenter:

- **Högt riskmedvetande**
Banken ska präglas av ett högt riskmedvetande och en sund riskkultur avseende operativa risker. Varje chef och medarbetare ska ha god förståelse för den egna verksamheten och de risker som är förknippade med den.
- **Identifiering och utvärdering**
De övergripande målen för bankens riskhantering är att i förväg identifiera riskerna så att dessa kan undvikas eller kontrolleras på ett effektivt och affärsmässigt sätt. Inom samtliga väsentliga enheter, processer och produkter/tjänster ska en löpande och aktiv identifiering och bedömning av de operativa riskerna göras.
- **Åtgärder**
För operativa risker som bedöms vara för höga ska åtgärder vidtas som minskar riskerna. Förlustrisken ska kvantifieras och på affärsmässiga grunder vägas mot kostnaden för att begränsa risken.

Kontinuitetshantering

Banken har upprättat en kontinuitetsplan med syfte att säkerställa att banken har en organisation och ett arbetssätt för att hantera allvarliga händelser på ett kvalificerat och uthålligt sätt. Planen har sin utgångspunkt i gällande föreskrifter och sundhetskrav och med beaktande av bankens, dess kunders och anställdas intressen. Genom handlingsplaner, beredskapsplaner, rutiner, arrangemang, kritiska dokument och information som sammanställs och inarbetas i organisationen ska tiden och de negativa konsekvenserna i samband med ett avbrott eller annan störning i verksamheten reduceras/minimeras. Bankens krisplanering syftar i första hand till att genom förberedelser, förutseende och god riskhantering undvika att såväl externa händelser och skeenden som eget agerande orsakar en kris. Om en kris trots detta skulle uppstå ska kontinuitethantering bidra till att begränsa krisens omfattning och skadeverkningar.

Incidentrapportering

Rapportering av incidenter är en viktig del i arbetet med att förebygga och identifiera operativa risker. Alla medarbetare i banken är ansvariga för att rapportera incidenter i det dagliga arbetet. Inträffade incidenter analyseras och åtgärdas löpande. Banken dokumenterar inträffade incidenter samt mäter de förluster som uppstått i samband med de inträffade incidenterna.

Självutvärdering

Banken utför regelbundet en bedömning av verksamhetens risknivåer med hjälp av en självutvärderingsprocess. Riskcontroller styr och vägleder arbetet och dokumenterar de risker som identifierats. Sammanställningen utgör underlag för det löpande arbetet med att analysera, bedöma, och värdera riskerna samt för kontroll och övervakning av riskhanteringen och beslutade åtgärder.

Godkännandeprocess för nya produkter

Syftet med godkännandeprocessen är att beskriva den besluts- och godkännandeprocess som banken ska följa innan ett beslut kan fattas om nya produkter och tjänster, nya marknadsområden, väsentliga förändringar i verksamheten eller större omorganisationer. I det fall processen avser beslut om nya produkter mot konsument ska banken tillämpa godkännandeprocessen i egenskap av distributör. Beslut om införande av nya produkter, tjänster, marknader, processer och system ska alltid fattas av VD.

Pensions risk

Med pensionsrisk avses risken för negativ påverkan på resultat- och balansräkningen på grund av förluster härrörande från pensionsförmåner. Banken har antagit en förenklad modell som utgår från Finansinspektionens s.k. trafikljusmodell och som Sparinstitutens Pensionskassa, SPK, omfattas av. För banken görs beräkningen genom att SPK:s totala kapitalkrav multipliceras med bankens andel av den totala pensionsskulden i SPK.

Offentliggörande av nödlidande exponeringar och exponeringar med anstånd

En nödlidande exponering innebär att banken har en fordran för vilken det bedöms osannolikt att låntagaren kommer att betala sina låneförpliktelser fullt ut utan att säkerheter tas i anspråk, och/eller att exponeringen är förfallen till betalning med mer än 90 dagar.

En exponering med anstånd är en fordran för vilken anståndsåtgärder har tillämpats. Anståndsåtgärder innebär att eftergifter lämnats gentemot en låntagare som har eller håller på att få svårigheter med att fullgöra sina låneförpliktelser. En eftergift kan bestå av ändrade villkor, som kan betraktas som lättnader, för ett avtal som låntagaren är oförmögen att uppfylla på grund av sina finansiella svårigheter och som inte annars skulle ha beviljats låntagaren. Syftet med anståndsåtgärderna är att möjliggöra för låntagaren att återbetala lånet i sin helhet.

Tabellerna nedan visar en översikt av bankens nödlidande exponeringar och exponeringar med anstånd i enlighet med EBA/GL/2018/10. Banken har per den 31 december 2020 inga exponeringar där anståndsåtgärder föreligger, samt ej heller någon säkerhet som erhållits genom ianspråktagande. Banken har en total andel nödlidande lån om 1,35%.

Kreditkvalitet på exponeringar med anstånd

Mall 1	Bruttovärde/nominellt värde av exponeringar med anståndsåtgärder				Ackumulerad nedskrivning, ackumulerade negativa förändringar av verkligt värde på grund av kreditrisk och avsättningar		Säkerheter och mottagna finansiella garantier för exponeringar med anstånd	
	Presterande anstånd	Nödlidande lån			För presterande exponeringar med anstånd	För nödlidande exponeringar med anstånd		Varav säkerheter och mottagna finansiella garantier för nödlidande exponeringar med anståndsåtgärder
		Varav fallerande	Varav osäkra					
Tkr								
Lån och förskott	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreditinstitut	0	0	0	0	0	0	0	0
Icke-finansiella företag	0	0	0	0	0	0	0	0
Hushåll	0	0	0	0	0	0	0	0
Räntebärande värdepapper	0	0	0	0	0	0	0	0
Offentlig sektor	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreditinstitut	0	0	0	0	0	0	0	0
Icke-finansiella företag	0	0	0	0	0	0	0	0
Exponeringar utanför balansräkningen	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreditinstitut	0	0	0	0	0	0	0	0
Icke-finansiella företag	0	0	0	0	0	0	0	0
Hushåll	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa	0	0	0	0	0	0	0	0

Kreditkvalitet på presterande och nödlidande exponeringar efter antal dagar med försenad betalning

Mall 3	Presteraende exponeringar			Nödlidande exponeringar								
		Har inte förfallit eller har förfallit ≤ 30 dagar	Har förfallit > 30 dagar ≤ 90 dagar		Förmodas inte bli betalda som inte är förfallna eller förfallna ≤ 90 dagar	Har förfallit > 90 dagar ≤ 180 dagar	Har förfallit > 180 dagar ≤ 1 år	Har förfallit > 1 år ≤ 2 år	Har förfallit > 2 år ≤ 5 år	Har förfallit > 5 år ≤ 7 år	Har förfallit > 7 år	Varav fallerande
Tkr												
Lån och förskott	822 084	822 084	0	18 510	11 225	478	164	65	486	150	351	5 591
Kreditinstitut	179 005	179 005										
Icke-finansiella företag	307 793	307 793		12 040	9 071	478			135			2 356
Hushåll	335 286	335 286		6 470	2 154		164	65	351	150	351	3 235
Räntebärande värdepapper	128 598	128 598	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Offentlig sektor	10 026	10 026										
Kreditinstitut	78 471	78 471										
Icke-finansiella företag	40 101	40 101										
Exponeringar utanför balansräkningen	32 743			133								33
Kreditinstitut												
Icke-finansiella företag	31 321			100								
Hushåll	1 422			33								33
Summa	983 425	950 682	0	18 643	11 225	478	164	65	486	150	351	5 624

Presterande och nödlidande exponeringar och relaterade avsättningar

Mall 4	Presterande exponeringar			Nödlidande exponeringar			Presterande exponeringar - ackumulerade nedskrivningar och avsättningar			Nödlidande exponering - ackumulerad nedskrivning, ackumulerade negativa förändringar av verkligt värde på grund av			Ackumulerad partiell nedskrivning	Säkerheter och mottagna finansiella garantier	
	Tkr	Varav Steg 1	Varav Steg 2	Varav Steg 2	Varav Steg 3	Varav Steg 1	Varav steg 2	Varav steg 2	Varav Steg 3	För presterande exponeringar	För nödlidande exponeringar				
Lån och förskott	822 084	746 107	63 058	0	0	12 919	1 320	228	1 092	2 884	0	2 884	0	404 378	2 065
Kreditinstitut	179 005	179 005													
Icke-finansiella företag	307 793	261 651	36 458			9 684	1 085	154	931	1 001		1 001		118 433	179
Hushåll	335 286	305 451	26 600			3 235	235	74	161	1 883		1 883		285 945	1 886
Räntebärande värdepapper	128 598	126 204	2 394	0	0	0	0	120	29	0	0	0	0	0	0
Offentlig sektor	10 026	10 026													
Kreditinstitut	78 471	78 471						61							
Icke-finansiella företag	40 101	37 707	2 394					59	29						
Exponeringar utanför balansräkningen	32 743	28 549	4 194	133	0	133	76	26	50	17	0	17		0	0
Kreditinstitut															
Icke-finansiella företag	31 321	27 136	4 185	100		100	76	26	50	6		6			
Hushåll	1 422	1 413	9	33		33	0	0	0	11		11			
Summa	983 425	900 860	69 646	133	0	13 052	1 396	374	1 171	2 901	0	2 901	0	404 378	2 065

Säkerhet som erhållits genom ianspråktagande och utförandeprocesser

Mall 9	Säkerheter som erhållits genom ianspråktagande	
Tkr	Värde vid första redovisning	Ackumulerade negativa förändringar
Materiella anläggningstillgångar	0	0
Annat än materiella anläggningstillgångar	0	0
<i>Bostadsfastighet</i>		
<i>Kommersiell fastighet</i>		
<i>Lös egendom (bilar, transport osv.)</i>		
<i>Eget kapital och skuldinstrument</i>		
<i>Övrigt</i>		
Summa	0	0